

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma

1. Naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnassa 2013–2017

Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa opetus- ja kulttuuriministeriössä ja hallinnonalalla. Tätä kutsutaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi.

Tasa-arvolaki velvoittaa viranomaiset edistämään sukupuolten tasa-arvoa toiminnassaan.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisen vastuu on jokaisella viranomaisella ja yksittäisellä viranhaltijalla. Ministeriön johto ja toiminnallinen tasa-arvotyöryhmä vastaavat siitä, että toimintarakenteita kehitetään tukemaan valmistelijoita tässä työssä. Organisaation johto on vastuussa toimintatapojen muuttamisesta sukupuolinäkökulman huomioon ottaviksi.

Toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman toteuttamista koordinoi ja seuraa sekä sitä päivittää OKM:n toiminnallinen tasa-arvotyöryhmä, joka raportoi edistymisestä vuosittain kansliapäällikön johtoryhmälle. Suunnitelma koskee vuosia 2013–2017.

Sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan suunnitelmassa kuvatulla tavalla ministeriön avaintoimintoihin:

- säädösohjaukseen
- tulosohjaukseen
- resurssiohjaukseen ja toiminnan ja talouden suunnitteluun
- informaatio-ohjaukseen

Lisäksi ministeriön tietotuotantoa ja tilastointia sekä viestintä- ja koulutustoimintaa kehitetään sukupuolinäkökulman huomioon ottaviksi.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen toteutuksessa käytetään www.sukupuolisilmälasit.fi - verkkosivujen sekä Sukupuolisilmälasit käytössä -käsikirjan (STM:n julkaisuja 2009:13) ohjeita.

Ministeriön henkilöstöpoliittisia tasa-arvotavoitteita käsitellään erikseen OKM:n henkilöstö poliittinen tasa-arvosuunnitelma.

Tasa-arvon edistäminen on kaikkien vastuulla, toiminnallinen tasa-arvoryhmä koordinoi ja tukee.

2. Tilannekatsaus

OKM:n toiminnallisen tasa-arvoryhmän arvion mukaan sukupuolten tasa-arvon edistämistyö on OKM:ssä käynnistynyt ja etenee hyvin mutta syventämistä tarvitaan, jotta edistämiselvoite täytetään myös laadukkaasti.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2012-2015 seurantaraportissa OKM:n toimien ohjelman toteuttamiseksi on arvioitu vähintään käynnistyneen hyvin ja monilta osin toteutuksen etenevän hyvin.

3. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen tavoitteet ja toimenpiteet ja vastuut

TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUU
<p>Säädösohjaus</p> <p><i>Sukupuolivaikutusten arviointi on luontevana osana säädösvalmisteluprosesseja niiden alkuvaiheesta lähtien.</i></p>	<p>Osana muodostettavan säädösvalmistelijoiden tukiverkoston toimintaa parannetaan säädösvalmistelun sukupuolivaikutusten arviointia työpajamuotoisesti.</p>	<p>Kansliapäällikön johtoryhmä (vastuu säädösvalmistelun tukiverkoston perustamisesta). Kansliapäällikön esikunnan lainsäädäntöneuvos Säädösvalmistelijat ja toiminnallinen tasa-arvoryhmä yhdessä</p>
<p>Tulos- ja tavoiteohjaus</p> <p><i>Sukupuolten tasa-arvoa edistetään OKM:n hallinnonalan ohjauksessa nykyistä paremmin</i></p>		
<p>Virastojen tulosohtaus Yhdistysten, säätiöiden yms. ohjaus Korkeakoulujen ohjaus</p>	<p>Tulos- yms. sopimukseen kirjataan selkeämmin nykyistä aktiivisemmat tavoitteet sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja hallinnonala raportoi toimeenpanosta säännöllisesti ministeriölle.</p> <p>Vaihdetaan kokemuksia tulosohtajien ja muiden ohjaukseen osallistuvien kesken OKM:n suosituksesta tasa-arvonäkökulman huomioimiseksi ohjauksessa.</p> <p>Informaatio-ohjauksessa sukupuolten tasa-arvo pidetään esillä säännöllisesti.</p>	<p>Hallinnonalan ohjauksesta vastaavat viranhaltijat yhteistyössä toiminnallisen tasa-arvoryhmän kanssa</p>
<p>Resurssiohjaus ja toiminnan ja talouden suunnittelu</p> <p><i>OKM:n hallinnonalan määrärahojen käyttö edistää sukupuolten tasa-arvon toteutumista nykyistä paremmin.</i></p>	<p>TTS:aan lisätään oma osionsa sukupuolivaikutusten arvioinnille.</p> <p>Talousarvioehdotuksen tilastosan relevantit taulukot laaditaan sukupuolittain eriteltynä.</p>	<p>Hallinto- ja budjettiyksikkö, suunnitteluryhmä ja osastojen taloussuunnittelusta vastaavat yhteistyössä toiminnallisen tasa-arvoryhmän kanssa</p>
<p>Valtionavustukset</p> <p><i>OKM:n myöntämät valtionavustukset edistävät</i></p>	<p>Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa sukupuolten tasa-arvon edistäminen</p>	<p>Valtionavustuskäytäntöjen kehittämissuunnitelma ja valtionavustuksia esittelevät</p>

sukupuolten tasa-arvon toteutumista nykyistä paremmin.	huomioidaan nykyistä paremmin (hakulomakkeet, myöntökriteerit, selvitykset, vaikutusten arviointi)	viranhaltijat yhteistyössä toiminnallisen tasa-arvoryhmän kanssa
Strategiat, hankkeet ja ohjelmat OKM:n strategiat, ohjelmat ja hankkeet edistävät sukupuolten tasa-arvon toteutumista nykyistä paremmin.	Vastuuhenkilöt sisällyttävät sukupuolinäkökulman strategioiden, ohjelmien ja hankkeiden suunnitteluun ja toimeenpanoon. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa (LANUKE) saatuja kokemuksia valtavirtaistamisesta hyödynnetään muissa hankkeissa, valtionavustusmenettelyissä ja ohjelmissa järjestämällä kokemusten vaihdon tilaisuuksia.	Hankkeiden vastuuhenkilöt yhteistyössä toiminnallisen tasa-arvoryhmän kanssa
Tilastot Valmistelun ja päätöksenteon pohjana käytettävät tietoaaineistot mahdollistavat sukupuolinäkökulman huomioimisen.	Varmistetaan, että kaikki relevantit tilastot laaditaan sukupuolittain eriteltynä.	Tilastoryhmä (kansliapäällikön esikunta), osastot
Henkilöstökoulutus ja -tilaisuudet OKM:n henkilöstökoulutuksiin osallistuvat saavat entistä paremmat valmiudet huomioida sukupuolten tasa-arvonäkökulma työssään.	Tasa-arvon valtavirtaistamista käsitellään osana uusien viranhaltijoiden perehdyttämiskoulutusta ja myös laajemmin koko henkilöstö- ja johtamiskoulutuksen osana sekä henkilöstötilaisuuksissa.	Henkilöstöyksikkö ja kansliapäällikön esikunta ja viestintäyksikkö
Viestintä OKM:n viestintä on sukupuolisensitiivistä ja OKM:ssä tehtävä sukupuolten tasa-arvon edistämistyö tunnetaan.	Tasa-arvon edistämistyöstä viestitään sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä.	VIY ja osastot

4. Toimeenpano

Osastot ja erilliset ryhmät (esim. suunnitteluryhmä) raportoivat toimistaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi osana kansliapäällikön kanssa käytävää tulosohjausprosessia. OKM:n toiminnallinen tasa-

arvoryhmä seuraa raportointia, esittää niiden pohjalta jatkotoimenpiteitä sekä järjestää tarvittavia koulutus ja keskustelutilaisuuksia.